

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De Minister voor Klimaat en Energie
Drs. R.A.A. Jetten
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 3 februari 2022
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc De minister voor rechtsbescherming
bijlage(n)
onderwerp Advies concept Energiewet

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Jetten,

Bij brief van 19 november 2021, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake concept van het wetsvoorstel houdende regels over energiemarkten en energiesystemen (wetsvoorstel Energiewet, hierna het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Met het Wetsvoorstel worden de huidige Gaswet en Elektriciteitswet 1998 vervangen. Daarnaast strekt het Wetsvoorstel tot implementatie van een aantal richtlijnen en verordeningen voor elektriciteit (het 'Clean Energy Package'), tot her-implementatie van de bestaande Europeesrechtelijke bepalingen en tot uitvoering van enkele onderdelen van het Klimaatakkoord van juni 2019. Het doel van dit Wetsvoorstel is onder meer te voorzien in een modern, geactualiseerd integraal en toekomstbestendig ordeningskader gericht op de markt voor elektriciteit en gas dat de energietransitie optimaal ondersteunt en stimuleert.

Ingevolge artikel 7.2 van het Wetsvoorstel is de bestuursrechtelijke rechtsbescherming als volgt geregeld:

- Tegen besluiten die voortvloeien uit de artikelen 5.3 en 5.4 van het Wetsvoorstel staat rechtstreeks beroep open bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb; wijziging van bijlage 1 bij de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb));
- Tegen besluiten die de minister en gedeputeerde staten nemen op basis van de artikelen 6.1 lid 3 en 6.2 lid 2 van het Wetsvoorstel staat geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming open (wijziging artikel 1 van bijlage 2 bij de Awb);
- Tegen besluiten genomen op grond van het Wetsvoorstel staat beroep in eerste en enige aanleg open bij het CBb (wijziging artikel 4 van bijlage 2 bij de Awb);
- Van het voorgaande zijn de besluiten tot het opleggen van een last onder dwangsom (artikel 5.18 van het Wetsvoorstel) en bestuurlijke boete (artikel 5.20 van het Wetsvoorstel), en de ontheffingen vermeld in de artikelen 3.30, tweede lid en 3.45, vierde lid, van het Wetsvoorstel uitgezonderd. Tegen deze besluiten staat beroep open bij de rechtbank Rotterdam en hoger beroep bij het CBb (wijziging artikelen 7 en 11 van bijlage 2 bij de Awb).

Het CBb is thans in eerste en enige aanleg bevoegd te oordelen over besluiten die genomen worden op

Raad voor de
rechtspraak

datum 3 februari 2022
pagina 2 van 4

basis Elektriciteitswet en de Gaswet. Een uitzondering geldt voor (handhavings)besluiten als bedoeld in de artikelen 77h en 77i van de Elektriciteitswet 1998 en 16 (onthefving), 60ac en 60ad van de Gaswet. Tegen die besluiten kan in eerste aanleg beroep bij de rechtbank Rotterdam en hoger beroep bij het CBb worden ingesteld.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

Ontbreken paragraaf rechtsbescherming

De Raad merkt op dat in de Memorie van Toelichting (hierna MvT) een aparte paragraaf ontbreekt waarin helder en overzichtelijk uiteen gezet wordt op welke wijze de rechtsbescherming in het Wetsvoorstel is vormgegeven. Er wordt niet uiteengezet tegen welk besluit bij welk gerecht of college (hoger)beroep kan worden ingesteld. Ook wordt niet aangegeven wanneer civielrechtelijke en wanneer bestuursrechtelijke rechtsbescherming wordt geboden. De Raad adviseert een aparte paragraaf rechtsbescherming in de MvT op te nemen.

Concentratie

Voor de beoordeling van de keuze om voormelde beroepszaken in eerste aanleg bij de rechtbank Rotterdam te concentreren, zoekt de Raad aansluiting bij haar Toetsingskader wettelijke concentratie. Hierin is opgenomen dat rechterlijke concentratie slechts aan de orde is indien:

De behandeling van een categorie zaken bijzondere rechterlijke expertise vereist,

en

* zich jaarlijks een beperkt aantal zaken van deze categorie aandient

of

* gewenst is in verband met aansluiting bij ketenpartners

of

* om redenen van een gezonde bedrijfsvoering.

Wat betreft de eis van specifieke deskundigheid is de Raad van mening dat hieraan is voldaan. De rechtbank Rotterdam is zoals hiervoor opgemerkt thans bevoegd te oordelen over beroepen tegen handhavingsbesluiten op grond van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Gelet op deze expertise is concentratie bij deze rechtbank volgens de Raad in dit geval op zijn plaats. Verder is het aantal beroepszaken dat deze rechtbank de afgelopen jaren heeft afgehandeld op grond van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet beperkt te noemen. De Raad voorziet weliswaar dat het aantal zaken zal kunnen toenemen vanwege het Wetsvoorstel en eventuele ontwikkelingen op de energiemarkt, maar verwacht

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 3 februari 2022
pagina 3 van 4

niet dat dit aantal erg groot zal zijn. Wel verwacht de Raad dat deze zaken inhoudelijk complexer zullen zijn dan gemiddeld.

Gelet op de aanwezige expertise en de complexiteit van de beroepszaken die het Wetsvoorstel zal genereren, kan de Raad zich vinden in een concentratie van de betreffende zaken bij de rechtbank Rotterdam.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel heeft gevolgen voor de Rechtspraak. De Raad verwacht dat de werklast vooral voor de beroepen die het CBb in eerste en enige aanleg behandelt, stijgt en schat die stijging in financiële zin in op ongeveer € 250.000 per jaar. Hieronder is dit toegelicht.

Toelichting

In de MvT, paragraaf 11.4.4, zijn enkele opmerkingen gemaakt over de gevolgen voor de belasting van de rechtspraak. De Raad sluit zich aan bij de constatering dat de herzieningen en wijzigingen in de energieregelgeving zullen leiden tot nieuwe juridische geschillen. In aanvulling daarop merkt de Raad graag nog het volgende op.

- Het Wetsvoorstel herijkt de aansluit- en transporttaak. Dat leidt ertoe dat het aansluitrecht afhankelijk is gemaakt van de beschikbaarheid van de transportcapaciteit. De Raad verwacht dat daarom meer geschillen ontstaan over een recht op aansluiting.
- Hoofdstuk 4 van het Wetsvoorstel regelt het beheer en de uitwisseling van gegevens. Dat leidt naar verwachting tot geschillen over de toepassing van de AVG. Die geschillen zijn naar verwachting van de Raad complex.
- Het “begrippencluster afnemer” maakt verschil tussen de huishoudelijke eindafnemer, de micro-onderneming en de kleine onderneming. De Raad verwacht hier procedures over. En die nieuwe procedures moeten leiden tot nieuwe en specifiek op dit type zaken toegesneden jurisprudentie hetgeen zaken zwaarder maakt.

De conclusie is dat bij het CBb (in eerste en enige aanleg) extra zaken zullen spelen. De Raad schat in dat het om ongeveer 20 zaken per jaar gaat. Die zaken zijn ook aanzienlijk zwaarder dan de gemiddelde zaak bij het CBb vanwege complexe materieelrechtelijke en procedurele vraagstukken. De Raad verwacht dat de zaken ongeveer twee keer zo zwaar zullen zijn als een gemiddelde zaak bij het CBb. In totaal betekent dat dan een werklaststijging bij het CBb die in financiële zin ongeveer € 250.000 per jaar bedraagt.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt

Raad voor de
rechtspraak

datum 3 februari 2022
pagina 4 van 4

over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

drs. P. Arnoldus
Lid Raad voor de rechtspraak